

PRUNČ, Erich

Entwicklungslinien der Translationswissenschaft

(3., erweiterte und verbesserte Auflage)

Berlin: Frank & Timme, 2012, 518 p.

ISBN 978-3-86596-422-9

El naixement dels Estudis de Traducció com a disciplina acadèmica autònoma se sol datar cap al començament de la dècada dels setanta del segle xx, prenent com a data fundacional la reivindicació feta en tal sentit per James Holmes a *The name and nature of translation studies* (1972). Malgrat la seva joventut —o justament per això— la difusió i desenvolupament arreu han estat espectaculars d'aleshores ençà. L'enorme implantació actual dels Estudis de Traducció respon probablement al fet que intenten donar resposta des de múltiples perspectives d'anàlisi als múltiples fenòmens de comunicació intercultural que caracteritzen l'èstricta contemporaneïtat, tot llançant alhora mirades cap al passat i cap al futur. Una de les conseqüències d'aquesta eclosió és l'existència d'una bibliografia específica que, amb voluntat esclaridora i alhora crítica, fa un repàs històric dels avatars de la disciplina des dels primers intents de sistematització fins a la rica varietat d'enfocaments que caracteritzen l'actual recerca.

El manual d'Erich Prunč se suma al gruix d'aquestes iniciatives, entre les més recents de les quals destaquem les de Susann Bassnett amb *Translation-New Critical Idiom* (2013), Mona Baker i Gabriela Saldanha amb *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (2011) i Jeremy Munday amb *Introducing Translation Studies: Theories and Applications* (2008); pel que fa al món germànic cal fer esment de la vuitena reedició revisada del clàssic de Werner Koller *Einführung in die Übersetzungswissenschaft* (2011). Prunč, catedràtic de l'*Institut für Theoretische und Angewandte Translationswissenschaft* de la Karl-Franzens-Universität de Graz (Àustria) i especialista en història de la traducció, ens ofereix en

aquest volum la tercera edició —revisada i augmentada— de l'obra que va publicar per primera vegada l'any 2007. Tal com l'autor mateix afirma en el pròleg a aquesta edició, l'extrem dinamisme i diversificació dels actuals Estudis de Traducció obliguen, d'una banda, a l'actualització constant d'obres amb caràcter globalitzador com la seva, i de l'altra, a una certa selecció i simplificació en la presentació dels múltiples enfocaments que cal consignar actualment en la disciplina.

L'acostament de Prunč a la història dels Estudis de Traducció parteix d'una concepció intrínsecament dinàmica de l'activitat traductora, que l'autor reconeix en les convencions històricament canviants i culturalment específiques del fet traductor. L'autor també admet per a la seva descripció la impossibilitat d'adoptar una perspectiva plenament imparcial, i destaca explícitament el seu acostament crític i subjectiu als diferents corrents traductològics.

Prunč dedica el primer capítol de l'obra a l'espinosa qüestió de la denominació de la disciplina. Tot i que l'autor austríac centra el debat terminològic en l'àmbit germànic, tot resseguint-ne els antecedents i l'evolució, el caràcter controvertit de la qüestió és suficientment estimulant per fer-lo extrapolable a qualsevol altre àmbit cultural i lingüístic. Ja al títol del llibre, per començar, Prunč adopta el terme *Translation* —present també en el nom de la institució acadèmica a la qual està vinculat— en detriment del terme *Übersetzung*, que gaudeix als països de parla alemanya d'una tradició molt més antiga. *Translation* resulta un terme més adequat, argumenta l'autor, perquè semànticament inclou no només la traducció entesa de forma estricta

sinó també la interpretació; d'altra banda, permet descriure alhora altres processos de transposició de textos d'una llengua a una altra que no són sempre qualificables de 'traduccions', cosa que l'ajusta més a la realitat i pràctica actuals de la comunicació intercultural.

Els capítols que segueixen —fins a l'onzè— ofereixen un repàs cronològic dels diversos períodes de la història dels Estudis de Traducció i de les aportacions científiques més importants que s'hi han anat fent fins a la data d'avui. L'autor comença descrivint amb detall els primers tempteigs de la disciplina, molt lligats a la lingüística teòrica, i conclou exposant els enfocaments d'estudi més recents, en els quals destaca un predomini clar de la perspectiva sociològica, dels estudis culturals i de l'ètica de la traducció. Prunč dedica al llarg de tot el manual una atenció especial a les importants aportacions fetes des del món germànic als Estudis de Traducció, però la seva anàlisi no s'hi restringeix en absolut. És més, una de les reivindicacions més repetides per l'autor al llarg del text és la demanda d'eixamplament de perspectives per a la disciplina, que ell veu encara molt dominada per un enfocament eurocèntric. També cal destacar que, en tot moment, Prunč para atenció a les aportacions teòriques fetes des del món de la interpretació, que moltes vegades s'allunyen dels plantejaments i problemàtica pròpies de la traducció estricta.

En el primer dels capítols dedicats a repassar la història de la disciplina, Prunč presenta dues nocions que han esdevingut centrals en tota reflexió traductològica —'equivalència' i 'invariant de traducció'— que li serviran de fil conductor al llarg de tota l'obra i a les quals es refereix en les seves consecutives definicions (equivalència funcional, pragmàtica, etc.). Emparades en la lingüística teòrica, les primeres formulacions traductològiques que aspiren a explicar la naturalesa del fet traductor es basen en l'intent d'establir equi-

valències absolutes entre sistemes lingüístics; ben aviat, però, aquestes regles es manifesten insuficients o inadequades. Lingüistes d'escoles ben diverses, des de Roman Jakobson fins als lingüistes de l'escola de Leipzig, intenten definir i classificar el seu objecte d'anàlisi amb plena consciència de les dificultats que alguns gèneres de traducció plantegen a l'estudiós, especialment la traducció literària.

L'evolució específica del Estudi de Traducció com a disciplina, tal com la presenta Prunč, té molt a veure amb la progressiva presa de consciència dels estudiosos de la importància que en el procés d'articulació, transposició i recepció de textos i traduccions tenen les dimensions comunicativa, social i cultural. D'aquesta manera, els models teòrics que servien de suport a la disciplina s'han anat allunyant cada vegada més de l'estudi de la llengua com a estructura (*langue*) per aproximar-se a aquells que n'analitzen l'ús social (*parole*). Paral·lelament a aquesta presa de consciència, els successius corrents dels Estudis de Traducció han anat qüestionant paradigmes d'anàlisi que al començament de la disciplina semblaven inamovibles —com la supremacia del text i la cultura de sortida sobre el text i la cultura meta— i n'han proposat de nous —l'existència de normes de traducció específiques lligades a tradicions culturals concretes; el paper determinant en l'activitat traductora dels condicionants ideològics, culturals, de gènere, etc. Prunč aborda amb detall també la influència que han exercit sobre els Estudis de Traducció disciplines o escoles de pensament com la literatura comparada, les teories cognitives del coneixement, la deconstrucció, els *Cultural Studies*, l'ètica o la sociologia, que n'ha ampliat els horitzons i els mètodes d'estudi.

Prunč inclou al final de la descripció un capítol en què fa un resum de tot el que ha exposat, tot constatant la diversitat d'enfocaments que caracteritza l'actual recerca en els Estudis de Traducció, el caràcter interdisciplinari i la necessària continuïtat en l'exploració de terrenys nous per tal

d'eixamplar paradigmes i adaptar-se a la complexitat del món global. Prunč tanca el seu volum amb una bibliografia imponent i exhaustiva de més de cent pàgines, que resulta de grandíssima utilitat.

El manual de Prunč destaca per la narració constantment articulada de les parts. L'autor no només ofereix un excel·lent resum dels principals corrents dels Estudis de Traducció en si mateixos, sinó que sap integrar-los perfectament en una visió de conjunt de la disciplina que afavoreix la comprensió de les diferents fases evolutives. Es tracta, doncs, d'una aportació

important a una visió global dels Estudis de Traducció feta des d'una tradició cultural —la germànica— que ha contribuït enormement a la diversificació i aprofundiment dels Estudis de Traducció, i reivindica alhora la constant revisió de paradigmes i l'ampliació de mires.

Jordi Jané-Lligé

Universitat Autònoma de Barcelona
 Departament de Filologia Anglesa i de
 Germanística

